

НАШІ ЮВІЛЯРИ

Віктору Танчеру — 70 років

23 січня виповнилося 70 років Віктору Володимировичу Танчеру — відомому українському соціологу-теоретику, доктору філософських наук, професору.

Народився ювіляр у м.Сизрань (Росія). Його дитинство припало на тяжкі воєнні та повоєнні роки. Школу закінчив у м.Києві 1960-го. Впродовж 1960–1965 років навчався в Київському державному університеті ім. Т.Г.Шевченка, на факультеті журналістики. За визначенням самого ювіляра, єдине, чому він навчився, будучи студентом факультету журналістики, — це “більш-менш вправно викладати думки, які, щоправда, почали з’являтися значно пізніше”.

У 1966 році був призваний до лав Радянської армії. Тут пройшов шлях від рядового мотострілка до досвідченого (через неодноразову “перепідготовку”) капітана спецназу ВДВ. Отже, в подальшому ніби відкривалась заманлива кар’єра військового офіцера. Проте гору взяло природне тяжіння до соціогуманітаристики. І 1967-го Віктор Володимирович стає аспірантом Інституту філософії АН УРСР.

Після успішного завершення навчання в аспірантурі і захисту кандидатської дисертації (1971) Віктор Танчер працює в названому Інституті молодшим науковим співробітником, старшим науковим співробітником, провідним науковим співробітником (спочатку у відділі зарубіжної філософії, потім у відділі історичного матеріалізму). В 1987 році ювіляр захис-

тив докторську дисертацію під назвою “Методологічна криза сучасної буржуазної теоретичної соціології і форми її прояву”.

Тут, мабуть, буде доречним зазначити: ще до появи Інституту соціології в системі Національної академії наук у нашого ювіляра сформувався нахил до активних теоретико-соціологічних досліджень. На його наукові інтереси значною мірою вплинули наукові відрядження (які за радянських часів називалися “науковим обміном”) до Великої Британії (1986) і США (1987). Зокрема, В.Танчер відвідав понад 10 американських університетів, де ознайомився з актуальними на той час теоретико-соціологічними напрямками та відповідними науковими працями. Знайомство і міжособистісне спілкування з такими знаними соціологами-теоретиками, як Дж.Александр, Дж.Тернер, Р.Коллінз, Н.Смелзер та ін. (до речі, перші два приїздили до Києва і виступали в Інституті соціології НАН України саме з ініціативи Віктора Володимировича), безперечно, посприяли формуванню теоретичних поглядів ювіляра, його баченню специфіки й розвитку соціологічного теоретизування.

Зі створенням Інституту соціології НАН України у 1991 році В.Танчер стає завідувачем відділу — спочатку зарубіжної соціології, потім історії та теорії соціології. З 2003-го він — головний науковий співробітник Інституту, з 1998-го ювіляр очолював (спочатку за сумісництвом, потім за штатом) кафедру соціології Київського національного університету культури і мистецтв (до 2012-го). Зараз наш ювіляр є професором зазначеної кафедри. Вчене звання професора з теорії та історії соціології він отримав у 1998 році. Окрім того він є академіком—засновником Української Академії політичних наук (1993).

Щодо кола досліджуваних наукових проблем, то воно було і є в творчості Віктора Танчера досить широким. У цьому плані можна згадати його головні праці за кількома напрямками: історія соціологічної науки — “Очерки истории социологической мысли” (К., 1992) і “Курс історії теоретичної соціології” (К., 1995), які були відзначені премією ім. М.Грушевського НАН України з історико-соціологічної проблематики (2001); популярний посібник “Соціологія” (за ред. С.Макеєва; К., 1999, 2000, 2003, 2008); історія української соціологічної думки — “Біля витоків соціологічної думки в Україні” (К., 1995); проблеми сучасної соціологічної теорії — “Методологический кризис современной буржуазной теории” (К., 1985); “Социологическая теория сегодня” (К., 1994); “Современная американская социология” (М., 1994); соціокультурна та соціополітична проблематика — “Соціально-політична трансформація України: реальність, міфологеми, проблеми вибору” (К., 1997), “Соціологічні дослідження культури: концепції та практики” (К., 2010), “Соціологія політики” (К., 2010), “Соціологічне знання та влада” (К., 2005), “Спеціальні та галузеві соціології” (К., 2007), “Культура, суспільство, особистість” (К., 2006).

Напрацьовано ювіляром, як бачимо, чимало. Діапазон публікацій, як правило, співзвучний часові. Його теоретико-соціологічні розробки можна побачити у різних фахових часописах (“Філософська думка”, “Філософська і соціологічна думка”, “Соціологія: теорія, методи, маркетинг” тощо; 1974–2011), розділах колективних монографій (“Політичні партії та рухи у світлі

“ситуації постмодерну””, 1997; “Соціологія інтимності в постмодерністському ракурсі”, 2010 та ін.), науково-популярних брошурах (“Масова культура проти мас”, 1972; “Антигуманна сутність духовної маніпуляції людиною”, 1988 та ін.). Останнім часом В.Танчер переймається дослідженням проблем соціологічної освіти, культурного оснащення українського студентства (“Соціологічна наука: проблеми розвитку і дисциплінарного перетворення”, 2009; “Культурний капітал українського студентства”, 2012), а також вивченням питань мультикультуралізму, культурних взаємообмінів та конфліктів у світі, що глобалізується, наукової специфіки культуральної соціології. Правда, сам ювіляр зазначає, що “є ще багатенько тем, дилем соціологічного пізнання, суспільних проблем, якими варто зайнятися”.

На нашу думку, такий оптимістичний настрій слід тільки привітати! Отже, “є ще порох у порохівницях”! Наш дорогий ювіляр зробив багато чого для зміцнення дисциплінарного статусу соціологічної науки на теренах України. Недарма студенти-соціологи та аспіранти постійно звертаються до праць Віктора Володимировича, активно вивчають, засвоюють його нетривіальні наукові ідеї й розробки. Тож щиро побажаємо йому подальшого натхнення на нелегкому шляху соціологічного теоретизування!

Міцного здоров’я, славного довголіття, постійної бадьорості та енергетики Вам, Вікторе Володимировичу!

Друзі і колеги